

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

16 Νοεμβρίου 1886

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ

Διήγημα

Α΄.

Εἰς τοῦ «Ζαφείρη τὰμπέλια», 5 Αὐγούστου 188...

Ἀδελφὲ Στέφανε!

Μοῦ γράφεις· «Ἄν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου, καὶ εἶχα τὸ κτῆμά μου πλησίον εἰς τὸ κτῆμα τοῦ κ. Ἀνδροκλέους καὶ τὸ παραθύρον μου ἀπέναντι τοῦ παραθύρου τῆς κόρης του, διτῶς ἀξιεράστου λόγῳ κάλλους καὶ προικός, καὶ εἶχον τὸν καιρὸν διαθέσιμον καὶ σύμμαχον τὴν φύσιν μὲ τὴν ἀπομόνωσιν καὶ τὴν ἡσυχίαν, μὲ τὰς σκιάς καὶ τὰς εὐωδίας τῆς, ἣ θὰ ἔφρουγον ἐκεῖθεν μὲ μίαν καλὴν σύζυγον, ἣ μὲ μίαν καλλιτέραν ἐρωτικὴν ἀνάμνησιν...» Ἡξέυρω τί θὰ ἔκαμνες σὺ ἂν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου, ἀλλὰ, πιστευσέ με, δὲν εἶμαι δυσαρεστημένος δι' ὅ,τι ἐγὼ δὲν κάμνω. Ὁμολογουμένως, εἶνε εὐμορφη, κανεὶς δὲν τὸ ἀρνεῖται. Ἀλλὰ τόσο ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια εἶμαι συνειθισμένος νὰ τὴν βλέπω ἀντικρὺ μου—καὶ εἰς τὴν πόλιν ὡς κ' ἐδῶ εἴμεθα γείτονες—χθὲς πεταχτὸ παιδί, σήμερον σοβαρὰν κόρην, ὥστε ἡ μόνη ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μοῦ προξενεῖ τὸ κάλλος τῆς εἶνε ὅτι κατορθῶ νὰ τὸ ἀναγνωρίζω τίποτε περισσότερον. Ἀφ' ἑτέρου δέ, φίλε Στέφανε, ὅπως ζῶμεν ἡμεῖς εἰς τὰς ἐπαρχίας, τοσοῦτῳ σπανίως μοῦ παρέχεται εὐκαιρία νὰ τὴν πλησιάσω, ὥστε δὲν εἶνε φόβος νέον τι θέλητρον ἐξαίφνης ἀποκαλυφθῆν ἐν αὐτῇ, νέα τις σχέσις, νὰ μεταβάλλωσιν τὴν ἀρκετὰ λογικὴν ἀδιαφορίαν μου.

Τὴν εἰς τοὺς θνητοὺς ἐμφάνισιν Ὀμηρικῶν τινος θεοῦ—ἰδοὺ ὅτι δὲν πηγαίνουν χαμέναί αἱ ἀναμνήσεις τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν μου—προήγγελλον τὰ δένδρα προσκλίνοντα μετὰ φρίκης μέχρι γῆς τοὺς κλώνας των, αἱ πηγαὶ ἀκίνητοῦσαι, τὰ ὄρη σειόμενα, ἡ φύσις, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἀναστατουμένη· ἀλλ' ἐν ὅσῳ ὁ βίος μας ἐνταῦθα διέρχεται ὁ αὐτός, ὡς πάντοτε, βίος σταφιδοκτιμῶνων ἀσχολουμένων τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ των, καὶ δὲν ἐπέρχεται καμμία ἀναστάσις καὶ δὲν παρεῖσθαι κανὲν μυθιστορικὸν ἐπεισόδιον νὰ παρα-

στήσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὰ πάντα, καὶ τὴν γειτόνισαν, ὑπὸ καινὰς φάσεις, ἃς εἶνε ὅσον θέλει εὐμορφη, οὐδεὶς θεὸς εἶνε κίνδυνος νὰ ἐμφανισθῇ... ἐν τῇ καρδίᾳ μου, καὶ μέχρις ὥρας χασμῶμαι καὶ κοιμῶμαι κ' ἐγείρομαι ἡσυχος.

Ἀλλὰ μὴ νομίσης διὰ τοῦτο ὅτι καὶ περιφρονῶ τὴν ἐκλεκτὴν, καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, φύσιν τῆς κόρης. Ἐξ ἐναντίας τρέφω πεποίθησιν ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ἀξιόλογος σύζυγος. Γνωρίζω πολὺ καλὰ μὲ πόσῃ στοργῇ περιβάλλει τοὺς γονεῖς τῆς, πόσον τρελλὰ ἀγαπᾷ τὴν μικρὰν ἀδελφὴν τῆς, χαριτωμένον δέκα ἐτῶν ἀγγελουδί, πόσον εἶνε προκομμένη καὶ πόσον φρόνιμη! Καὶ προῖκα ἂν δὲν εἶχε, πιθανώτατα οὐτ' ἐγὼ οὔτε σὺ θὰ ἤμεθα δυστυχεῖς ἀποκτῶντες τοιαύτην σύζυγον. Λοιπὸν θὰ μοῦ εἴπης· τί κάθεσαι; νέος ἦσαι, ἔχεις ὑγίαν καὶ διπλωμα καὶ στάδιον, κύριος πρόξενος δά, διατί νὰ μὴ ζητήσης τὴν χεῖρά τῆς; Αἰ! φίλε μου, ἐδῶ ἐγὼ εὐρίσκω δυσκολίας ἐπὶ δυσκολιῶν καὶ σκοντάπτω καὶ σταματῶ. Πρῶτον, καὶ εἰς τὰ μέρη μας ἀπὸ καιρὸν τώρα ἐπεκράτησεν, ἀδιάφορα ἂν καλὰ ἢ κακὰ, νὰ ζητοῦν τοὺς νέους, καὶ ὄχι νὰ ζητοῦν ἐκεῖνοι· καὶ τόσῳ μωρῶς ἐγκαθιδρύθη ὁ κανὼν ὥστε δύναται τις ἀφ' ἐνός μὲν νὰ ὀνειροπολῇ ὡς μοναδικὴν εὐτυχίαν τὴν μετὰ τῆς δέινης κόρης ἔνωσιν, ἀλλ' ὁ καυμένος νὰ θεωρῇ ὡς προσκρούον εἰς τὴν φιλοτιμίαν τὸ νὰ κάμῃ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐν ἐσχάτῃ ἀπελπισίᾳ, νὰ χαλᾷ τὸν κόσμον διὰ νὰ... τὸν ζητήσουν! Λοιπὸν τὸν κανόνα τοῦτον δὲν δύναμαι νὰ παραβῶ δυστυχῶς, ὄχι διότι μὲ μέλει τόσῳ διὰ τοὺς σαρκασμοὺς τῆς στενῆς κοινωνίας μας, τοὺς ὁποίους ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε κίνδυνος νὰ ὑποσῶ, ὅσῳ διὰ τὴν ὅλως ἐξαιρετικὴν θέσιν μας ἀπέναντι τοῦ κ. Ἀνδροκλέους. Γνωρίζεις ὅτι ὁ πατήρ μου ἀτυχῆσας πρὸ τριῶν ἐτῶν ἀπώλεσε τὸ πλεῖστον τῆς περιουσίας του, παντελὴς δὲ θὰ ἐπήρχετο ἢ καταστροφή ἄνευ τῆς εὐγενοῦς ἀρωγῆς τοῦ κ. Ἀνδροκλέους, εἰς δὲν ὀφείλεται καὶ ἡ διατήρησις τῆς μικρᾶς σταφιδαμπέλου τῆς ἐναπολειφθείσης εἰς ἡμᾶς παρὰ τὰ μεγάλα κτήματα αὐτοῦ. Διὰ τῆς καλλιέργειας αὐτῆς ὁ πατήρ μας κατῴρθωσεν ἁπλῶς νὰ καλλιερεύσῃ τὴν θέσιν του. Ἐννοεῖς λοιπὸν τώρα ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἔχω τὴν γενναϊό-

τητα, χωρίς να περνᾷ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν νοῦν, νὰ ξεφυτρώσω αὐτόκλητος ὑποψήφιος γαμβρός, ἀλλὰ καὶ τρέμω σκεπτόμενος ὅτι δύναμαι κ' ἐπὶ στιγμήν νὰ φέρω τὸν κ. Ἀνδροκλῆ εἰς στενόχωρον θέσιν δι' ἀκαίρου αἰτήσεως, ἢ νὰ τὸν κάμω ν' ἀποδώσῃ εἰς ταύτην ἐμπορικούς σκοπούς. Καθ' ὅτι, δυστυχῶς, μέχρι τοῦδε οὔτε ὁ πατὴρ ἔδειξε καὶ δι' ἐλαχίστου σημείου ὅτι, μὲ συλλογίζεται διὰ γαμβρόν του, οὔτε ἡ κόρη μ' ἔκαμε νὰ ὑποθέσω ὅτι μὲ βλέπει μὲ ἀσύνηθες ὄμμα.

Εὐτυχῶς, ἐπαναλαμβάνω, ἂν ἡ παρουσία της τέρπη τούς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ δὲν ταρασσεῖ τὴν καρδίαν μου. Ἄλλως θὰ ἤμην χαμένος ἄνθρωπος· ποτὲ δὲν θὰ κατώρθωνα νὰ συνεννοηθῶ μὲ ζί της, διότι δὲν εἶμαι ἀπὸ τοὺς ρωμαντικούς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἰδρῶνουν ἕως οὗ κατορθώσουν νὰ συναντήσουν τὴν κόρην τῶν ὀνείρων των εἰς κανένα ἐρημικὸν δρυμῶνα διὰ νὰ τῆς ψιθυρίσουν μελοδραματικῶς Σὲ ἀγαπᾷ. Οὔτε ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι καταστρώνουσι πολυσελίδους ἐπιστολάς εἰς τὰς ὁποίας τὰ φεῦ καὶ τὰ ἀχ διαδέχονται ἄλληλα ὡς εἰς τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις τὰ ἐπειδὴ. Καὶ τί εἶνε μία ἐρωτικὴ ἐπιστολή; ἢ γράφεται μὲ ὄλην τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ἀστοχασίαν τοῦ αἰσθήματος, καὶ τότε εἶνε γεμάτη ἀπὸ κοινοτοπίας καὶ ἀνοησίας, ἢ γράφεται μὲ φιλολογικὰς ἀξιώσεις—ὁ συντάσσων ἔτυχε νὰ εἶνε ποιητής—καὶ τότε εἶνε γεμάτη ἀπὸ ψεῦδος καὶ ἐπιτήδευσιν. Οὔτε εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θεωροῦσιν ὡς μεγαλοφυᾶ θρίαμβον τὸ ὅτι ὑπεδύθησαν μετ' ἐπιτυχίας πρόσωπον ἑραστοῦ. Ἐν τῇ παρουσίᾳ δὲ περιστάσει θὰ ἤμην, ἀπλούστατα, ἀχρεῖος, ἐὰν ἀπειρωμένον νὰ σαγηνεύσω τὸ τέκνον ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πατὴρ μου ὀφείλει σχεδὸν τὸ πᾶν.—Κύριε Ἀνδροκλῆ, μᾶς εὐηρηγήσατε ἰδοῦ, ὡς εὐγνώμων υἱός, σὰς ξεμυαλιζῶ τὸ κορίτσι σας!—Προχθὲς εἰς τὸ δεῖπνον δὲν ἤξερω πῶς μοῦ ἦλθεν ἔξαφνα νὰ εἶπω εἰς τὸν γέροντά μου:

— Πατέρα, δὲν εἶν' ἔμμορφ' ἡ Μαρία, ἡ γειτόνισά μας;

— Ἐμμορφη εἶνε, μοῦ ἀπεκρίθη ἀποτόμως, συγχρόνως δὲ μὲ παρετήρησε προσεκτικῶς, ὡς ἂν εἶχε διακρίνει εἰς τὴν ἐρώτησίν μου νοοῦμένον τι. Εἶχα λησμονήσει τὴν φράσιν μου, ὅτε μετὰ παρέλευσιν ὥρας τινὸς ὁ πατέρας διέκοψε τὴν σιωπὴν διὰ νὰ μοῦ εἴπῃ:

— Ἐχομε πολλὰς ὑποχρεώσεις 'ς τὸν Ἀνδροκλῆ· ἄς προσέξωμε, νὰ μὴ τοῦ δώσουμε ἀφορμὴ νὰ μᾶς πῇ ἀχαρίστους.

Δὲν ἦτο, Στέφανε, ὡς νὰ μοῦ ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συλλογίζωμαι ἂν εἶνε ὠραία ἡ Μαρία, ἡ γειτόνισσα; Δυνατὸν νὰ γνωρίζω δύο τρία γράμματα τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζει ὁ πατὴρ μου, νὰ εἶμαι ἐλεύθερος πολλῶν προλήψεων τῶν

ὁποίων αὐτὸς εἶνε δούλος· ἀλλὰ τὰ λόγια του—καὶ ἄς μὴ φανῇ παράδοξον φεῦ! ὁ, τι λέγω—δὲν συνείθισα νὰ τὰ περιφρονῶ.

Θὰ μείνω ἀκόμη ἐνταῦθα μέχρι τῆς 15ης τοῦ μηνός, μεθ' ὃ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πόλιν ὅπως ἐτοιμάσω τὰ χρεῖωδῆ διὰ τὴν εἰς τὴν νέαν θέσιν μου μεταβάσιν. Ἔως τότε δὲν θὰ σοῦ εἶνε δύσκολον νὰ περάσῃς ἀπ' ἐδῶ, νὰ μείνης μίαν, δύο, ὅσας θέλεις, ἡμέρας· φθάνει νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς ἐγκαίρως πότε θὰ φθάσῃς διὰ νὰ στείλω ἔμμορφη νὰ σὲ παραλάβῃ. Θὰ ἴδῃς καὶ τὴν δεσποινίδα, ἥτις, ὡς βλέπω, χωρὶς νὰ τὸ θέλωμεν, ἀρχίζει νὰ ἀπασχολῇ τὴν ἀλληλογραφίαν μας, καὶ θὰ πληρωθῇ ἡ περιέργειά σου· ἀξίζει πάντοτε τὸν κόπον νὰ τὴν γνωρίσῃ κανεὶς, μάλιστα ὅταν εἶνε γυναικάρεσκος ὡς σύ, καὶ μὴ πρὸς κακοφανισμόν σου. Ἀλλὰ, νομίζω, ἀξίζει τὸν κόπον περισσότερο νὰ ἴδῃς τοῦ Ζαφείρη τὰμπέλια—αὐτὸ εἶνε τὸ ὄνομα τῆς ἐξοχῆς μας—μῖας ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἐξοχὰς, ἀπὸ τὰς θελκτικωτέρας παραλίας τῆς Πελοποννήσου. Ὡς γνωρίζεις, ἡ καλλιτέρα σταφίς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν μας· καὶ ὁ καλλίτερος καρπὸς εἶνε ἐπαρχίας παράγεται 'ς τοῦ Ζαφείρη τὰμπέλια, ἐνεκα τοῦ ἐξαίρετως εὐαέρου τῆς θέσεως. Ἀπὸ τὸ μέρος μάλιστα τῆς θαλάσσης ἡ θεὰ ἀπασχολεῖ ἐπὶ πολὺ καὶ ἀναπαύει ἐν ταύτῳ τὰ βλέμματα. Ἐλα νὰ ἴδῃς τὸν βαθὺν ὀρμίσκον τὸν ὁποῖον σχηματίζει ἡ θάλασσα, φθάνουσα σχεδὸν μέχρι τῶν ὀρίων τῶν κτημάτων μας, ἐνθα μόλις ἀναστέλλει τὴν ὀρμὴν της ἢ στενὴν κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς ὁδός· νὰ ἴδῃς τὰς ὑλομανεῖς ἐκτάσεις τῶν σταφιδαμπέλων, τὰς πευκοφύτους κλιτύας τοῦ βουνοῦ, τοῦ ἐγειρομένου πρὸ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀντιθέτου εἰς τὴν θάλασσαν πλευρᾶς, τὰ μεγάλα μας ἀλώνια πλήρη σταφίδος πυριφλεγῆ ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, τὰς συστοιχίας τῶν εὐρώστων πλατάνων καὶ τῶν λιγυσώμων καλάμων ὑπὸ τὰς ὁποίας παχθεῖαι καὶ δροσεραὶ ἐκτείνονται αἱ σικαί. Καὶ μόνον δὲ τὸ θέαμα τῆς συγκομιδῆς τοῦ σταφιδοκάρπου ἀρκεῖ νὰ διανοίξῃ εἰς σέ, Ἀθηναῖον μὴ συνειθισμένον εἰς τοιαῦτα, νέους ἀπολαυστικούς ὀρίζοντας. Δὲν εἶδες ποτὲ πῶς μετὰ μητρικῆς φροντίδος ἀνά γεωμετρικὰ τὴν συμμετρίαν τμήματα ἀπλόνεται πρὸς ἀποξήρανσιν ἢ σταφίς, στίλβουσα ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς μέγας βελούδινος τάπης, ποικίλλων εἰς ἐρυθρὰς ἢ βαθυκυάνους ἀποχρώσεις· πῶς συλλέγουσι τὸν καρπὸν οἱ ἐργάται ἐντὸς τῶν καλάθων, πῶς κομίζουν αὐτὸν μέχρι τοῦ ἀλωνίου ὅπου καταλείπεται εἰς σωρὸν καὶ πῶς αἱ χεῖρες τῶν γυναικῶν ἐκτελοῦσιν μεθ' ὅλης τῆς γυναικείας ἀδρότητος τὴν ἐπίλοιπον ἐργασίαν. Διότι ἡ σταφίς μας διὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ὁποίας ἡ χεῖρ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐργάζεται ἄνευ τῆς βοηθείας ἐργαλείων ἢ μηχανημάτων, εἶνε ὡς ἡ χαϊδεμ-

μένη κόρη, διὰ τῆς ὀπείας τὴν ἀνάπτυξιν ἢ μήτηρ μόνη κοπιᾷ ζῆνυ τῆς ἀρωγῆς τροφῶν καὶ παιδαγωγῶν, διαφέρουσα κατὰ τοῦτο μόνον τῆς κόρης ὅτι ἀντὶ νὰ λαμβάνῃ, παρέχει προῖκα εἰς τοὺς γονεῖς της. . . Δι' αὐτὸ καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆς διεξάγεται μετ' ἀδικόπου σπουδῆς, ὡς ἡ ὀχύρωσις πόλεως, ὅταν ἐπὶ θύραις εἶνε ὁ ἐχθρός. Καὶ ἡ βροχὴ εἶνε ὁ ἐχθρός, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου καταργοῦνται πᾶσαι τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἑορτῶν αἱ ἀναπαύσεις. Περιέργον δὲ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν σπουδὴν ταύτην ἀποτελεῖ ἡ θορυβώδης τῶν ἐργατῶν εὐθυμία, τῶν γυναικῶν ἰδίως αἱ ὁποῖαι πάντοτε μὲ ἀστείότητος καὶ ἄσματα σφογιζοῦσι τὸν περισσὸν ἰδρωτὰ τοῦ μετώπου των, ἀκατάβλητοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς φύσεως, ὡς νὰ εἶνε, ὄχι δουλεύτριαι, ἀλλὰ θεότητες ἐν αὐτῇ. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τὰ πενιχρὰ καὶ ἄκομψα φορέματά των, ἐν τῇ φροντίδι τῆς ἐργασίας ἢ τῇ νωχελείᾳ τῆς ἀναπαύσεως ἀποκαλύπτουσι πλαστικὰ μέλη ἢ σχηματίζουσι καλλιτεχνικὰ συμπλέγματα, κατ' εὐθείαν ἴσως γραμμὴν ἀπόγονοι τῶν προτύπων ἐξ ὧν ἐνεπνέοντο οἱ Σκόπαι καὶ οἱ Πραξιτέλεις. Δὲν ἐγνώρισες ποτὲ τὸ γευστικώτατον ἄρωμα τὸ πληροῦν τὴν ἀτμοσφαῖραν ἐκ τῶν ἀλωνίων μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, δὲν ἐγίνες μάρτυς τῶν χορευτικῶν διαχύσεων τῶν ἐργατῶν, οὔτε τὴν νύκτα εἶδες τὴν πεδιάδα καταλαμπομένην αἰφνης ὑπὸ μυρίων φῶτων, ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλωνίων ἀναπτομένων φανῶν, ὡς ἂν μετηνάστευσαν ἐπὶ τῆς γῆς οἱ ἀστέρεις.

Πόσαις φοραῖς μοῦ ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ πετάξω καὶ διορισμούς καὶ ὑπαλληλίαις καὶ νὰ ἔλθω ἐδῶ, νὰ γίνω ἀπλοῦς ἐργάτης, καλλιεργητῆς τῆς γῆς, αὐτὴ νὰ μὲ τρέφῃ ὡς γνήσιον τέκνον της, καὶ ὄχι τὸ δημόσιον, ὡς ἓνα τῶν πολλῶν κηφῆνων του. Ἐδῶ θὰ καταλήξω ἐπὶ τέλους. Ἐπὶ τοῦ παρόντος. . . σ' εὐχαριστῶ διὰ τὰ συγχαρητήριά σου· πρόξενος μάλιστα· δι' αὐτὸ ἐδέχθην τοιαύτην θέσιν, διότι θὰ δυνηθῶ ἴσως ἐν αὐτῇ νὰ ἐργασθῶ εὐσυνειδήτως διὰ τὴν πατρίδα μας. Ὑγίαινε. Θὰ ἔλθῃς;

Ὁ φίλος σου

Ἰάκωβος Δημάδης.

B'

Εἰς τοῦ Ζαφείρη τὰμπέλια, 15 Αὐγούστου 188.

Ἀγαπητέ μου Στέφανε,

Πρὸ ὀλίγου ἐπέστρεψα ἀπὸ τὸ κτῆμα τοῦ γείτονός μου, τὸν ὁποῖον ἐπήγαμεν νὰ εὐχρηθῶμεν διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς κόρης του. Κάθε χρόνον εἰς τὴν ἐξοχὴν ἑορτάζει ἡ οἰκογένεια τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος τῆς δεσποινίδος Ἀνδροκλέους, κ' ἐδῶ ἔρχονται οἱ περίοικοι ὡς καὶ οἱ φίλοι ἐκ τῆς πόλεως νὰ τὴν ἐπισκεφθῶσι. Κατὰ τὴν ἡμέραν

ταύτην τακτικώτατα παρατίθεται πλοῦσιον φαγητὸν εἰς τοὺς πολυπληθεῖς ἐργάτας τοῦ κτήματος καὶ οἶνος γενναῖος κυκλοφορεῖ. Οἱ ἐργάται τρώγουν καὶ πίνουν, κατὰ τὰ διαλείμματα καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας συμπλέκονται εἰς μακρὰς χορευτικὰς ἀλύτους, τὰ δὲ ἄσματα των δι' ὧν συνοδεύουσι τὸ ἔρρυθμον βῆμά των ἀφορῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς εὐχὰς καὶ ἐγκώμια ὑπὲρ τῆς ἑορταζομένης. Ἐφέτος αἱ ἀσχολίαι τοῦ τρυγητοῦ ἤρχισαν καὶ ἐτελείωσαν ἐνωρίτερον εἰς τὴν περιοχὴν μας· οἱ ἄνθρωποι τοῦ κ. Ἀνδροκλέους σχολάζουσι ἀπὸ χθές, ἀλλὰ τοὺς ἐκράτησε καὶ σήμερον ὅπως κοσμήσωσι τὴν ἑορτὴν τῆς θυγατρὸς καὶ τραγουδήσουσι πρὸς χάριν τῶν ἐπισκεπτῶν. Εὐρόμεν τὴν οἰκογένειαν μετὰ τιων ξένων εἰς τὸν κῆπον τῆς οἰκίας, ἐκλεκτὸν κῆπον, πλοῦσιον εἰς ἄνθη, εἰς ὕδατα καὶ σκιάς. Παρήσαν ἐκεῖ τέσσαρες νεαρὰι συμπολιτίδες ἡμῶν, φίλαι τῆς Μαρίας, μετὰ τῶν μητέρων των. Ἐπίσης ὁ κ. Πικρόπουλος, συγγενὴς τοῦ κ. Ἀνδροκλέους, ἐξοχικὸς γείτων αὐτοῦ, διαμένων καὶ οὗτος εἰς τὸ κτῆμά του, μετὰ τῆς συζύγου, τῶν δύο υἱῶν του, τελειοφοίτων τοῦ Πανεπιστημίου, τῆς κόρης του καὶ τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς ἱατροῦ, ἐλθόντος νὰ περάσῃ δύο ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχὴν. Μὴ ἔχων τί καλλίτερον νὰ πράξω, ἤρχισα νὰ περιεργάζωμαι τοὺς περὶ ἐμέ. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ ἐνδιαφέρεσαι οὔτε διὰ τὰ γλυκοκυττάγματα τῶν ἀρραβωνισμένων, οὔτε διὰ τὸ βραχὺ ἀνάστημα, τὸ μιζοπόλιον γένειον, τὰ πλατέα λιναῖα ἐνδύματα καὶ τὰ συγκαταβατικὰ μειδιάματα τοῦ οἰκοδεσπότου, οὔτε διὰ τοὺς ἀνωρθωμένους μύστακας, τὸ μαῦρον κασκέτον καὶ τὸ ἀγέλαστον πρόσωπον τοῦ πατρός μου, οὔτε διὰ τὸν πλοῦσιον καλλωπισμὸν καὶ τὰ πενιχρὰ χαριτολογήματα τῶν νέων Πικροπούλων, οὔτε διὰ τὰς φιλοφρονήσεις τῆς κυρίας Ἀνδροκλέους, τύπου ἀγαθῆς οἰκοκυρᾶς καὶ νοημονεστάτης ἐν ταυτῷ γυναικός, οὔτε διὰ τὰ ἀχαρίτως ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῆς μητρικῆς τετραδὸς ἐστημένα μακροθύσανα φέσια· μόνον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς δεσποινίδας, ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα. Ἴδου μὲ δύο λόγια· αὐταὶ δὲν ἦσαν ἄσχημοι, οὔτε ἄκομφοι, ἀλλ' ἀηδῶς ἐμόρφαζον καὶ περιττῶς ἦσαν ἐνδεδυμένοι, ὡς συμβαίνει συνήθως εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ἐξαιρέσει τῆς ἑορταζούσης, ἦτις, ὡς μετ' ἐκπλήξεως παρετήρησα, ἦτο ἐνδεδυμένη μετὰ χαριέσσης ἀπλότητος, ἀλλὰ καὶ τολμηρᾶς καινοτομίας· διότι τὸ φόρεμά της ἦτο ἐξ ἑλληνικοῦ διαφανοῦς ὑφάσματος, τὸ ὁποῖον κατασκευάζουσι εἰς τοὺς ἐργαλειούς των αἱ γυναῖκες τοῦ Μεσολογγίου· ἀντὶ παντὸς πολυτίμου κόσμου ἔφερον ἐπὶ τῆς κόμης της ἐν μέγα καὶ ἀπαράμιλλον ῥόδον μὰ τί ῥόδον! ἀδάμας τοῦ φυτικῶ βασιλείου. Τὸ μέτωπόν της δὲν ἐκρύπτετο ὑπὸ τὰς ἐπιτηθευόμενας ἐκείνας ἀφελείας, ἀλλ' εἰς τὸ πείσμα τοῦ συρμοῦ διέμενε γυμνόν,

κοσμούμενον ὑπὸ μόνης τῆς ἐλεφαντίνης αὐτοῦ στυλινότητος· μετὰ τὸ λευκὸν φόρεμα καὶ τὸ λεπτοφυὲς ἀνάστημά της, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀντιτίθεται ἡ φωνή της, ἐκφραστικὴ φωνὴ κοιτράλιτας, ὡς καὶ τὰ ξανθὰ μαλλιά της, τὸ ζεῦγος τῶν μαύρων ὀφθαλμῶν της, θὰ ἐνόμιζες ὅτι ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ κρίνα ἐκεῖνα τοῦ ἀγροῦ, περὶ τῶν ὁποίων ἡ Γραφή λέγει ὅτι οὐδ' ὁ Σολομῶν περιεβάλλετο μετὰ τὴν δόξαν των.

Ἐκάμαμεν πολλὰς καὶ διαφόρους ὁμιλίαις. Αἱ μητέρες ἤρχισαν νὰ ἐκθέτωσιν ἐν φιλοτίμῳ συναγωνισμῷ τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ὑπηρετριῶν των αἱ θυγατέρες ἔφερον διεξοδικῶς τὸν λόγον ἐπὶ τῆς διαλύσεως ἐνός ἀρραβῶνος καὶ τῆς ἀπελπισίας τῆς μνηστῆς, ὁ κ. Ἀνδροκλῆς κατέκρινε τὸ χάραγμα τῆς σταφίδος ὡς βλαπτικόν, ὁ πατήρ μου ἐξέφρασε τοὺς φόβους του περὶ εὐδοκίμησεως τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ φυτευομένων σταφιδαμπέλων, ὁ μνηστήρ ἰατρός κατέκρινε τὸν Παστέρ ὡς ἀγύρτην, οἱ δύο τελειόφοιτοι ἐγκωμίασαν τὴν παράδοσιν τοῦ καθηγητοῦ των κ. Π. . . καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ *Λυκογιάννη*. Ἐγένετο λόγος περὶ πολιτικῆς, περὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ περὶ ἀρχαιολογίας. Εἶνε περιττὸν νὰ σοὶ εἶπω ὅτι κατὰ γενικὸν κανόνα αἱ ὁμιλίαι εἰς τοὺς κύκλους μας, αἱ πρὸς τέρψιν ὁμιλίαι, καὶ μάλιστα αἱ γινόμεναι ἐνώπιον κυριῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τανάπαλιν, διεξάγονται ἀνουσίως, καθ' ὅτι ἡ συνδιάλεξις εἶνε τέχνη, τὴν ὁποίαν ἀγνοοῦμεν· δὲν εἶνε δὲ ζήτημα ὅτι ἡμεῖς οἱ ἔχοντες ἀξιώσεις ἀνεπτυγμένων εἴμεθα πολὺ πλείοτερον Εὐρωπαῖοι εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐνδυμασίας ἢ εἰς τὸν τῆς ὁμιλίας μας. Τοῦλάχιστον οἱ πατέρες μας ἦσαν ἀφελεῖς καὶ φυσικοὶ εἰς ὃ, τι ἔλεγον· ἐνῶ ἡμεῖς ἀγωνιζόμενοι συνήθως πῶς νὰ εἶπωμεν κάτι τι διὰ νὰ ἐπιδειχθῶμεν, εὐκόλα καταντούμεν ἢ ἀφορήτως μικρολόγοι ἢ ἀφορήτως σχολαστικοί. Ὀλίγον ἀπωτέρω ἡμῶν ὁμιλος ἐξ ἐργατίδων ἐχόρευεν ἀδιακόπως καὶ ἐτραγουδοῦσε ἐπὶ τῶν μεγάλων εὐκαιρωθέντων ἀλωνίων. Τί τὰ θέλεις; ὄσω καὶ ἂν ἀρεσκώμεθα εἰς τὰς μελωδίας τῆς πεφωτισμένης Δύσεως, ἢ ἀνατολίτις ψυχὴ μας ἐκοῦσα ἄκουσα γοητεύεται ἀπὸ τὰ ἄγρια τραγούδια τῶν βουνῶν μας· μέσα εἰς αὐτὰ φυλάσσονται οἱ θρήνοι τῆς μακράωνος δουλείας τοῦ Γένους, καὶ, τίς οἶδεν! ἂν καὶ ἄμορφα τινὰ λειψάνα τῆς μουσικῆς, ἧτις ἐπτέρου ἄλλοτε τὰ μέλη τῆς Σαπφούς καὶ τὰς στροφάς τοῦ Πινδάρου. Οἱ νέοι Κύριοι Πικρόπουλοι, ἀκούοντες τὸν ἦχον τῶν ἁσμάτων καὶ τοῦ χοροῦ τὰ βήματα, ἐμόρφαζον περιφρονητικῶς, καὶ πονηρῶς μειδιῶντες, ἐπανελάμβανον πρὸς ἀλλήλους:

— Νὰ σκάσουν οἱ χοροὶ τοῦ Στράους ἔμπροστά τους.

— Εἶνε νὰ βῆγῃ ὁ Φάουστ ἔμπροστά σέ τέτοια μουσική!

Καθ' ἣν στιγμὴν ἤκουον τὴν κόρην τοῦ κ. Ἀνδροκλέους κύπτουσαν νὰ λέγῃ ἐμπιστευτικῶς εἰς μίαν ἀπὸ τὰς φίλας της:

— Τί νὰ σοῦ πῶ, ὅτι κί' ἂν κἀνω, μ' ἀρέσουν αὐτὰ τὰ τραγούδια· μοῦ φέρνουν δάκρυα!

Ἀναγκάζομαι νὰ κλείσω τὴν ἐπιστολήν μου, διότι πρέπει ἀμέσως νὰ τὴν στείλω εἰς τὴν πόλιν μετὰ τὸν ἀνθρωπὸν μου, ὅστις ἀναχωρεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Δὲν θὰ λείψῃς βέβαια νὰ παρατηρήσῃς χαίρεκάκως ὅτι τὸ θερμότερον τῶν περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ κ. Ἀνδροκλέους σκέψεών μου ἀπροσδοκῆτως ὑψώθη ἐν τῇ παρουσίᾳ μου. Ἐπόμενον, ἀφ' οὗ παρέστη εὐκαιρία νὰ τὴν πλησιάσω καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ τὴν ἐκτιμῆσω ἀσφαλῆστερον. Δὲν σοῦ ἀποκρύπτω δὲ ὅτι ζωηραὶ ὑπῆρξαν αἱ ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐντυπώσεις ἀνακαλύψαντος εἰς νέαν κόρην τρεῖς ιδιότητας σπανίας εἰς τὰς γυναϊκάς μας· νὰ γνωρίζῃ νὰ ἐνδύεται καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ σιωπᾷ, ὅταν δ' ἀνοίγῃ τὸ στόμα της, νὰ μὴ λέγῃ ἀνοησίας. Αὐριον ἐπιστρέφω εἰς τὴν πόλιν.

Ἰάκωβος Δημάδης.

Γ'.

Ἐν **, 20 Αὐγούστου 188...

Φρίκη! φρίκη! . . . ἀγαπητέ μου Στέφανε! Μοῦ τηλεγραφεῖς ἐπανελημμένως, ζητεῖς πληροφορίας περὶ τῆς υἰείας μου, περιμένεις ἀνυπομονῶς ἐπιστολήν μου. Ἀδυνατῶ νὰ συνέλθω ἀκόμη ἐκ τῶν συγκινήσεων. Τὸ κακὸ μὲ ἦυρεν εἰς τὴν ἐξοχήν. Εἶχα στείλει τὸν ἀνθρωπὸν μου εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἐπιστολήν μου, τὴν τελευταίαν μου πρὸς σέ. Ἐπλησίαζε τὸ μεσονύκτιον.

Ἡγρόπουν ἀναγινώσκων. . . Δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἀνεγίνωσκα. Ἐκ τοῦ δλανοίκτου παραθύρου ἀπέναντί μου προσηλῶν τὸ βλέμμα εἰς τὸν οὐρανὸν μὲν πού καὶ πού κατῶρθον νὰ διακρίνω μεμονωμένον ἄστρον τι· τὸ πλείστον τοῦ στερεώματος ἐκρύπτετο ὑπὸ εὐρέα ἀτάκτως ἠπλωμένα καὶ κατὰμαυρα παραπετάσματα. Ἄν ἤμην ποιητής, θὰ ἔλεγον διὰ χιλιοστήν φοράν ὅτι ἐν τῇ φύσει ὑπῆρχε τι στυγνόν, ὡς ἂν προητοιμάζετο εἰς ἐγκλημα. . . Ἐξάφνα βοὴ ἀκούεται ὡς ἀνέμου βιαίως εἰσορμούντος διὰ τοῦ παραθύρου μου. — Χάλασε ὁ καιρὸς, ἐσκέφθην, καλὰ ποῦ ἔχομε σηκωμένη τὴ σταφίδα· καὶ σηκῶνομαι νὰ κλείσω τὸ παράθυρον. Ἐννοεῖς ὅτι δὲν ἐπρόφθασα νὰ τελειώσω τὴν σκέψιν μου· ἡ οἰκία κατασειέται, τρίζει γοερῶς, ἢ ἐπὶ τῆς τραπέζης λυχνία ἐσφενδονίζεται μακρὰν, μέγα τεμάχιον ἀσβέστου ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μετὰ κτυπᾷ εἰς τὸν ὦμον, ὁ νοῦς μου ἀντιλαμβάνεται τοῦ φοβεροῦ κινδύνου, καὶ συλλογίζομαι ἀμέσως τὸν πατέρα μου. Τρέχω

πρὸς αὐτόν· ἡ θύρα τοῦ δωματίου του εἶνε ἀνοικτή· τὸν βλέπω καθισμένον ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ σταυροκοπούμενον. Ὁ σεισμός, ὡς ἔμπειρος βασιανιστής, πρὶν ἢ καταβάλλῃ ἡμᾶς δι' ἐσχάτου κτυπήματος, τώρα μὲν λικνίζει συμμέτρως τὸ ἔδαφος, ὡς δι' ἀπειρομεγέθους χειρὸς, τώρα δὲ τὸ σύρει εἰς μανιώδη στρόβιλον, τώρα δ' ἀποπειρᾶται νὰ τὸ σφενδονήσῃ, ὡς μῆλον, πρὸς τὴν ὕψη.

— Πατέρα, τί κάθεται; Τὸν σύρω βιαίως ἐκ τῆς χειρὸς καὶ διευθύνομαι πρὸς τὴν ἐξώθυραν διὰ νὰ εὔρω τὴν σκάλαν, ἔξω τῆς οἰκίας κτισμένην. Ἀλλὰ πρὶν ἔτι φθάσωμεν ἐκεῖ, δεινὸς κρότος κρημιζομένων λίθων καὶ δοκῶν μᾶς σταματᾷ κατατρομαχμένους· ἡ ἐμπροσθία πλευρὰ τῆς οἰκίας μας κατέπιπτεν· μετὰ μίαν στιγμὴν θὰ ἐθαπτόμεθα ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς. Ἄλλ' ἢ ἀπὸ τὸν τρόμον ἢ ἀπὸ αἰφνιδία ἀνάλαμψιν κρίσεως, συγχρόνως μὲ τὸν κρότον τῆς πτώσεως, ἀντὶ νὰ προχωρήσω πρὸς τὴν κλίμακα, ὀπισθοχώρησα πρὸς τὰ ἔσω, πάντοτε κρατῶν σφιγκτὰ ἀπὸ τὸ χεῖρ τὸν πατέρα μου· οὕτως ἐστάθην ἀκίνητοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στενοῦ διαδρόμου τοῦ χωρίζοντος εἰς δύο ἴσα μέρη τὴν οἰκίαν μας. Ἡ οἰκία κατέρρεε πρὸς τὰ ἔξω, ἀλλ' ἡ ἄνωθεν ἡμῶν στέγη ὑφίσταται κρατερῶς τὸν κλονισμόν, καθὸ συγκειμένη, καθὼς εἶδον βραδύτερον, ἐκ στεροῦ συμπλέγματος δοκῶν, προσηρμοσμένων ἀσφαλῶς ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ στενοῦ διαδρόμου ξυλοδέσμων. Δὲν ἤξεύρω πόσον καιρὸν διήλθομεν ἐκεῖ ἀκίνητοὺντες καὶ ἀναμένοντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὸν θάνατον. Μόλις ὁ σεισμός κατέπαυσεν, ὄρμῳ πρὸς τὴν ἐξοδον, πάντοτε σύρων τὸν πατέρα μου, ὅστις κινεῖ κατάπληκτος τὰ χεῖλη του εἰς ἀπαυστα καὶ θρηνώδη « Μνήσθητί μου, Κύριε ! » Ἀλλὰ πού νὰ εὔρωμεν θύραν καὶ πού νὰ διακρίνωμεν σκάλαν εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην ! Πῶς κατώρθωσα ἐν μέσῳ τοῦ σκότους καὶ τῆς φρίκης νὰ ἀνοίξω διόδον διὰ μέσου ὄγκων ἀνυπερβλήτων, αὐτῶν σωρευομένων πρὸ ἡμῶν, ἐκείνων αἰωρουμένων ὑπὲρ ἡμᾶς, καὶ κοινορτοῦ ἀποτυφλοῦντος, δὲν ἔννοῶ· πῶς εὐρέθημεν εἰς τὸ ὑπαιθρον, ἂν ἐπηδήσαμεν ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ διαδρόμου, ἂν διέβημεν πατοῦντες ἐπὶ τῶν συντριμμάτων, δὲν ἐνθυμοῦμαι. Μόλις εὐρέθη ἔξω, ὁ νοῦς μου φεύγει πρὸς τοὺς γειτονὰς μας· τί νὰ ἔπαθαν οἱ δυστυχεῖς ! Ἄλλ' ἔξω τὸ σκότος εἶνε τρομακτικόν· φῶτα ἐπὶ τῶν ἀλωνίων δὲν ὑπάρχουσιν· αἱ τὴν οἰκίαν μας περιστοιχοῦσαι ἐλαῖαι καὶ κυπάρισσοι ἀναδιδούσιν ἀνήσυχόν τινα ψιθυρον, ὡς ἂν τηρῶσιν ἔτι εἰς τὰ φύλλα των τὴν φρικτὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἐνοσίχθονος δαίμονος, καὶ καταφθάνει μέχρις ἐμοῦ, ὡς ἀπειλή, τῆς ἀπωτέρω θαλάσσης ἢ βοῆ, ὑπόκωφος καὶ βαθυτέρα· ἀλλ' εἰς τὴν ὠτοσπαράκτριαν κραυγὴν κυνὸς πενήθιμος ὑλακτοῦντος αἰσθάνομαι ὅτι δὲν ἀντέχω·

μὲ καταλαμβάνει ρίγος, καὶ παρ' ὀλίγον ἐλιποθύμησα· διότι χωρὶς νὰ θέλω, ἡ κραυγὴ ἐκείνη μοῦ φαίνεται ὡς ὀλολυγμὸς ἀνθρώπου θνήσκοντος ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ οἴκου του.

Ὁ πατήρ μου, ὡς ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ τῆς ἡλικίας, δυσκόλως στηρίζεται εἰς τοὺς πόδας του· εὐτυχῶς δὲν φαίνεται πουθενὰ κτυπημένος· στηρίζω αὐτὸν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ παρατυχόντος δένδρου, καὶ ἐτοιμάζομαι νὰ ἐξετάσω προσεκτικῶς τὰ τῆς καταστάσεώς του. Ἄλλ' αἰφνης ἤξεῖα καὶ ἀπῆλπις καὶ παρατεινομένη κραυγὴ ἐκτείνεται μέχρις ἐμοῦ. « Πάλιν αὐτὸ τὸ σκυλί ! » λέγω μὲ τὴν νοῦν μου, ἀνατριχιάζων· ἀλλὰ τί φρίκη ! ἐν τῇ γοερᾷ κραυγῇ διέκρινα λέξεις καλούσας εἰς βοήθειαν ! Ὡ Θεέ μου, ἀπόδος μοι τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ ! Ἄνθρωπος εἶνε ὁ κραυγάζων, γυναικὸς εἶνε ἡ φωνή· γυναικὸς κινδυνεύουσης, ἀγωνιώσσης, καλούσης εἰς ἀντίληψιν. Ἡ φωνὴ καθίσταται εὐκρινεστέρα· ἔρχεται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς οἰκίας τοῦ κ. Ἄνδρουκλέους. « Ἐλᾶτε, γλυτώστε μας ! » ἀκούω. Τῆς κόρης του εἶνε ἡ φωνή· αὐτὴ κινδυνεῖ, ἀγωνιά, καλεῖ εἰς ἀντίληψιν !

— Ἐφθασα, πατέρα, περιμένε με !

Ῥίπτω πρὸς αὐτὸν τὸ πλατὺ ἐπανωφόρι, τὸ ὅποιον δὲν ἤξεύρω πῶς ἐσυλλογίσθη νὰ παραλάβω μαζί μου ἅμα τῇ ἀρχῇ τοῦ σειμοῦ, καὶ βίπτομαι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας τοῦ γείτονός μου. Συγχρόνως δὲ μυρία ἀγωνιώδεις λογισμοὶ διέρχονται τοῦ νοῦ μου, μελανοπτερυγα πτηνὰ δυσσοίωνα. Δὲν τολμῶ νὰ ὑπολογίσω τίνες αἱ συνέπειαι τοῦ σειμοῦ, ὅσας καὶ ἀποπειρῶμαι νὰ σκεφθῶ περὶ αὐτοῦ, τρομάζω καὶ σταματῶ. Τί θὰ εὔρω σπεύδων πρὸς τὰ ἐκεῖ ; Ποία εἰκὼν ἀνυπολογίστου συμφορᾶς μέλλει νὰ παρασταθῇ πρὸ ἐμοῦ ; Πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ὑπομείνω ταιούτας τραγωδίας σκηνάς ; Ποῖον ἀποτέλεσμα θὰ ἔχῃ ἡ βοήθεια τὴν ὅποιαν τρέχω νὰ φέρω ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως ; Τί ἀπεγείνουν ὁ Ἄνδρουκλῆς μὲ τὴν οἰκογένειάν του, ὁ Πικρόπουλος μὲ τὰ τέκνα του, οἱ ἀτυχεῖς μνηστῆρες, ὁ ἀμέριμος ὄμιλος τῆς χθεςτινῆς ἐορτῆς ; Καὶ σπεύδων νὰ φθάσω τὸ ταχύτερον, ἀποπλανῶμαι τῆς ἀτραποῦ, πίπτω ἐντὸς τάφρου, ξεσχίζομαι ἀπὸ τοὺς βάτους, τρυπῶμαι ἀπὸ τὰς ἀκάνθας, κτυπῶ κατὰ τῶν πρέμων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐρέφθη, γλυστρῶ, καταπίπτω, ἐγείρομαι καὶ ἐξακολουθῶ τὴν πορείαν μου, ψαύων μὲ τοὺς πόδας, ἀπῶθῶν μὲ τὰς χεῖρας. Καὶ ἡ κραυγὴ, καθ' ὅσον πλησιάζω, ἐκείνη ἡ κραυγὴ, καθίσταται εὐκρινεστέρα, σπαρακτικωτέρα. « Θάλεια, ἀδερφοῦλα μου, — ἀκούω, — ποῦ εἶσαι ; Θάλεια, ἴμιλα μου. Ἐλᾶτε, Χριστιανοί, νὰ γλυτώσουμε τὴν ἀδερφοῦλα μου, τὴν Θάλεια ! »

Ἵπερπηθῶν τὴν ἐκ χώματος καὶ ἀκανθῶν φραγὴν τοῦ κήπου — μόνον ἢ πρὸς τὸ μέρος τῆς

θαλάσσης πλευρὰ κλείεται ὑπὸ σιδηροῦ κιγκλι-
 δώματος, — εἰσβάλλω ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ τρέχω πρὸς
 τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας, ἣτις παρίσταται μα-
 κρόθεν ὡς μελανόλευκος δυσδιάκριτος ὄγκος. Ἄ-
 ληθῶς δὲ εἰσβολὴ εἶνε ἢ διὰ τοῦ κήπου διάβα-
 σίς μου, καταπατοῦντος ὑπὸ τὰ βήματά μου
 καλλιτεχνικὰς συστάδας περικαλλῶν φυτῶν, κα-
 ταστρέφοντος ἀβροδικαίτων ἀνθῶν συστοιχίας, καὶ
 καταρρίπτοντος ἐξέδρας πολυτίμων γαστρῶν ἐν
 τῇ βίᾳ καὶ τῇ ταραχῇ μου. Ὡ ρόδα καὶ ἀσκλη-
 πιάδες καὶ κρίνα καὶ φούξια καὶ βανίλινα καὶ
 κάκτοι καὶ φύκοι καὶ ἴασμοι, χάριν τοῦ κατ' ἐξο-
 χῆν ἀνθρωπίνου αἰσθήματος τῆς συμπαθείας ἐνεργ-
 γῶ καθ' ἑμῶν ὅ,τι μόνον τοῦ κτήνους ἢ ἀναισθη-
 σία ἠδύνατό ποτε νὰ διαπράξῃ! Ἡ χαρίεσσα
 ἔπαυσις μὲ τὰ γοθτικά παράθυρα καὶ τοὺς στε-
 γαστοὺς ἐκ περιγλύπτου ξύλου ἐξώστας δὲν ὑφί-
 σταται πλέον. Πρὸ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς ἀνακα-
 λύπτω κύπτουσαν λευκὴν μορφήν, ἣτις φαίνεται
 ὡς ἀπορροφημένη ὑπὸ προσπαθείας ἀπέλπιδος.
 Πλησιάζω ἢ λευκὴ μορφή στρεφόμενη μὲ θλίπει,
 ἐγείρεται, ῥίπτεται πρὸς με, διευκρινιζόμενη, καθ'
 ὅσον προχωρῶ, εἰς σῶμα γυναικός, ὡς μόνον ἔν-
 δυμα φερούσης τὸν ἐξωμον μακρὸν χιτῶνα τῆς
 νυκτός· αἰσθάνομαι δύο παγεράς χεῖρας νὰ ἐγ-
 γίζουν σπασμωδικῶς τὰς χεῖράς μου, ὑφίσταμαι
 τὴν δύναμιν μᾶλλον ἢ διακρίνω τὴν λάμπιν δύο ὀ-
 φθαλμῶν προσηλωμένων ἐπ' ἐμοῦ μὲ ὄλην τὴν εὐ-
 γλωττίαν τῆς ἰκεσίας, διαβλέπω μακρὰν ἀτμημέλη-
 τον κόμην ἀτάκτως διασαλευμένην ἐπὶ τῶν ἡμι-
 γύμνων ὤμων, τὴν Μαρίαν ἀναγωνίζω, φεῦ! — Ἐ-
 κεῖ. . — καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐξήρχετο ὑπόβραγχος,
 πεπνιγμένη, ὡς ἂν ἐπίεζεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ λά-
 ρυγγος τρισμέγιστον ἄχθος. — Ἐκεῖ. . εἶνε πλα-
 κωμένη. . . Βοήθεια. . . νὰ τὴ βγάλουμε.

Δὲν ἀποκρίνομαι, δὲν ἐξετάζω περισσότερον.
 Γονατίζω πρὸ τῶν συντριμμάτων καὶ ἀρχίζω νὰ
 μετακινῶ τοὺς λίθους, νὰ ἀνεγειρῶ τὰ ξύλα, νὰ
 σκάπτω τὰ χώματα. Ἡ κόρη ὡς ἂν ἢ ἔλθεισίς
 μου τῇ παρέχει σημαντικὸν θάρρος, ἐπαναλαμ-
 βάνει παρὰ τὸ πλευρόν μου τὸν ἀπηλπισμένον
 ἄγωνά. Αἱ χεῖρές τῆς τῶν ὁποίων τὴν προτεραιάν
 εἶχον ἀποθαυμάσει τὸ σαρκῶδες καὶ εὐρρυθμον, ὡς
 ἂν εἶχον μεταβληθῆ εἰς χαλυβδίνας, τείνεται ὀρμη-
 τικῶς, ὀργίλως σχεδόν, κατὰ τῶν λιθίνων ὄγκων
 ὡς ἂν ζητῶσιν ὄχι νὰ παραμερίσωσιν, ἀλλὰ νὰ
 καταθραύσωσιν αὐτούς. Πρὸ τοῦ κινδύνου καὶ
 τῆς σκέψεως ὅτι ἐκεῖ ὑπὸ τὰ συντριμματα ἀπο-
 θνήσκει τὸν σκληρότερον τῶν θανάτων ἀνθρώπινον
 πλάσμα — καὶ ἡ μνήμη μου παρουσίαζε πρὸ
 ἐμοῦ τὴν εἰκόνα τῆς μικρᾶς Θυλείας, μὲ τὰ
 σγορὰ μαλλιά τῆς, τὰ τρελλὰ πηδήματα, καὶ
 τὴν ἀδιάκοπον εὐθυμίαν τῆς, αἰσθάνομαι πυρε-
 τωδῶς ἀνδριζομένην τὴν ἰσχύν τῶν μυῶν μου
 καὶ δὲν σκέπτομαι οὔτε νὰ ζητήσω τὴν ἀρωγὴν
 ἄλλων — δὲν θὰ εἴμεθα παντελῶς ἐκεῖ ἔρημοι —

οὔτε νὰ ἐρευνήσω εἰς τὸν κήπον μήπως εὔρω εἰς
 κανὲν μέρος ἐργαλεῖόν τι κατάλληλον νὰ διευκο-
 λύνῃ τὸ ἔργον μας. Ἀκούω μόνον ὡς ἐν νάρκη,
 ὀλίγον ἀπωτέρω, δυσδιάκριτους κραυγὰς καὶ θρή-
 νους καὶ ὀλολυγμούς, παρέρχονται τῶν ὀφθαλ-
 μῶν μου σκιαὶ τινες πλανώμεναι, φῶτα κινού-
 μενα, καὶ βλέπω πλησίον μου, ὡς λευκὴν ὀπτα-
 σίαν, τὴν κόρην, ἀγωνιῶσαν, ἀγωνιζομένην, καὶ
 δὲν τολμῶ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ τὴν ἐγκαταλίπω
 καὶ τὴν ἀκολουθῶ εἰς τὸν ἄγωνά, εὐπειθῆς ὡς
 δούλος, μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως. Τέσσα-
 ρες χεῖρες ἐργάζονται πρὸς διάσωσιν τῆς μικρᾶς,
 καὶ δύο φωναὶ κατὰ διαλείμματα ἀκούονται κα-
 λῶσαι αὐτὴν: «Θάλεια, Θάλεια!» Ἡ φωνὴ τῆς
 Μαρίας, καλούσης τὴν ἀδελφὴν τῆς, ἀνέρχεται
 καὶ κατέρχεται πᾶσαν τὴν κλίμακα τῆς ἐκφρα-
 στικῆς τρυφερότητος· ἀλλὰ φεῦ! οὐδεμία ἀπό-
 κρισις. Ἐνίοτε ἢ κόρη ἀποκάμνουσα, ἐνδίδουσα
 εἰς τὴν ἀπελπισίαν, σταματᾷ, καὶ τύπτουσα τὸ
 στῆθος θρηνεῖ σπαρακτικῶς. Τότε τὴν ἐνθαρρύνω,
 τὴν παρακαλῶ ν' ἀποσυρθῆ, νὰ καταλίπη δ' εἰς
 ἐμὲ πᾶσαν περαιτέρω φροντίδα. Ἐκείνη, ἀκούου-
 σά με, καταπαύει τοὺς θρήνους, ἀλλ' ὄχι καὶ
 τὴν πρὸς διάσωσιν προσπάθειαν, τὴν ὁποίαν ὡς
 μετὰ νέων δυνάμεων ἐπαναλαμβάνει. Ἀμυδρο-
 τάτην ἐλπίδα διατρέφω περὶ τῆς διασώσεως τῆς
 μικρᾶς τεθαμμένης· καὶ ἂν τὴν ἀνεύρωμεν, τάχα
 θὰ ζῆ; Ἄλλ' ἢ σκέψις ὅτι ἐν τοιαύτῃ φοβερᾷ
 στιγμῇ, διατρέχων ἀπαύστως τὸν κίνδυνον εἰς
 ἐλαχίστην ἐπανάληψιν τοῦ δονισμοῦ νὰ συντριβῶ
 ἐκ τῶν ἄνωθὲν μου ἀπειλητικῶν ἀπομειναρίων
 τῆς οἰκίας, ἢ σκέψις ὅτι διεξήγον ἀπέλπιδα προ-
 σπάθειαν, παρὰ τὸ πλευρόν ἀσθενοῦς κόρης, τὴν
 ὁποίαν ἢ δύναμις τοῦ ἀδελφικοῦ φίλτρου ἐπερρώ-
 νυε μέχρις ἡρωϊσμοῦ, ἢ σκέψις αὕτη μοὶ παρέχει
 ἀπίστευτον θάρρος καὶ ἐγκαρτέρησιν. Καὶ τῆς
 κόρης ἢ εἰκὼν καταυαζεῖ τὸ πνεῦμά μου ὑπὸ
 νέας σχεδὸν φανταστικᾶς διαστάσεις, καὶ μεγα-
 θύνεται, μεγαθύνεται ἐν αὐτῇ. Ἐν τῇ κατὰ τῶν λί-
 θων πάλῃ συναντῶνται: αἱ χεῖρες ἡμῶν, αἱ τριχες
 τῆς κεφαλῆς τῆς ἐγγίζουσι τὴν παρεῖάν μου, αἰσθᾶ-
 νομαι τὴν θερμὴν τῆς πνοῆς τῆς, βλέπω ὅτι κλο-
 νίζεται, τρέχω νὰ τὴν ὑποστηρίξω. Φρίττω ἐκ
 τοῦ κινδύνου, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἠδύτητος.

Δὲν ἔχομεν κανὲν ὠρισμένον σχέδιον εἰς τὸν
 νοῦν μας· ἀναξέομεν τὰ χώματα, ἀναρρίπτομεν
 τὰ ξύλα καὶ τὰς πέτρας, κατεχόμενοι ὡς ὑπὸ
 φρενήτιδος. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους κατορθοῦμεν νὰ σχη-
 ματίσωμεν ἐπαρκῆ τινα διόδον διὰ μέσου τῶν
 συντριμμάτων, καὶ κατορθοῦμεν νὰ διακρίνωμεν
 τῆς οἰκίας τὴν θύραν, ἀντέχουσιν ἔτι μετὰ μι-
 κροῦ τμήματος τοῦ τοίχου. Ἡ Μαρία θέλει νὰ
 τρέξῃ πρὸς τὴν θύραν, καὶ μόλις ἀναστέλλω
 τὴν ὀρμὴν τῆς, κρατήσας αὐτὴν ἐκ τῆς
 χεῖρός.

— Στάσου, γιὰ τὸ Θεό! δὲν ἐννοεῖς τί κίνδυ-

νος εἶν' ἐκεῖ μέσα! Μὴ θέλῃς νὰ μᾶς κάμῃς με-
γαλο κακό!

Ὡς βλέπεις, ἐλησμόνουν ἐκείνην τὴν στιγμήν
τὸν κόσμιον πληθυντικόν, τὸν ὅποιον τοσοῦτῳ
ἐπισήμως φιλοξενεῖ ἡ γλῶσσά μας.

— Μεῖν' ἐδῶ! ἐπαναλαμβάνω· ἐγὼ θὰ σοῦ
τῆ φέρω.

Καὶ δίχως νὰ προσμένω ἀπόκρισιν, διευθύνω-
νομαι πρὸς τὴν θύραν καὶ δισκελιζῶ τὸ κατώ-
φλιον αὐτῆς. Κραυγάζω καλῶν τὴν μικράν, ἀλλ'
οὐδεμίαν ἀπάντησιν· προσπαθῶ νὰ προχωρήσω,
ἀλλὰ προσκρούω εἰς ἀνυπέρβατα κωλύμματα,
εἰς λίθους, δοκούς, κιβώτια, ἐρμάρια, στρώματα,
ἐνδύματα, ὅπου δὲ πατῶ εἰς ἕδαφος, τρίζει ἀ-
παισίως ὑπὸ τοὺς πόδας μου ἡ ἀσθεστώδης κό-
νις. Δὲν χρειάζεται σκέψιν διὰ νὰ ἐννοήσω ὅτι τὰ
πάντα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἄνω καὶ κάτω διαχωρί-
σματα, δωμάτια, ἐπιπλα, σκεύη, καὶ τοῖχοι καὶ
ἐδάφη καὶ ὄροφοι ἀποτελοῦσιν ἄμορφον σύμφορμα
συντριμμάτων. Ἐνῶ δὲ ἵσταμαι κατάπληκτος,
ἄγνοσάν ποῦ νὰ φέρω τὸ βῆμα, κινδυνεύων ἐν οἰα-
δήποτε κινήσει καὶ στάσει, ἠχηρὸν κυλίνθημα
δεξιόθεν ἐμοῦ καταπίπτοντος λίθου μὲ ἀναγκά-
ζει αὐτομάτως νὰ φύγω πρὸς τὰριστερά, ἔνθα
ἡ πορεία μου ἀνακόπτεται ἐκ παρεμπιπτούσης
φραγῆς, τὴν ὅποιαν ψηλαφῶν ἀναγνωρίζω ὅτι
εἶνε ἡ ξυλίνη κλίμαξ, δι' ἧς ἀνῆρχοντο εἰς τὴν
οἰκίαν, ἄπορον πῶς, συγκατατομένη ἄσειστος.
Ἐν ᾧ δὲ κκαταφεύγω τεταραγμένως κάτωθεν
αὐτῆς ἐν τῷ σχηματιζομένῳ κενῷ ὡς ὑπὸ ἀσφα-
λέστερον στέγασμα, προσκρούω βιαίως κατ' ἀν-
τικειμένου τινός, ὅπερ ἀσθενῶς ἀναταράσσεται,
ἐνῶ γοερὸν ψιθύρισμα ἐκφεύγει ἐξ αὐτοῦ. «Θά-
λεια!» κραυγάζω περίφοβος καὶ χαίρων ἐν ταύτῃ
ἀρπάζω τὸ κοράσιον εἰς τὰς ἀγκάλας μου: «Θά-
λεια!» ἑτέρα κραυγὴ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἰ-
δικήν μου, ὡς ἂν εἶνε ἡ τῆς Ἥχους ἐγκαθιδρυ-
θείσης πλέον ἐκεῖ πέραν δικαιοῦματι εἰρηπιῶν καὶ
ἐρημώσεως. Τῆς Μαρίας εἶνε ἡ κραυγὴ, ἡ ὁ-
ποία δὲν εἶχε τὴν ὑπομονὴν νὰ παραμένῃ ἕξω,
καὶ ἀπεφάσισε νὰ περιφρονήσῃ τὸν κίνδυνον, ἀ-
κολουθοῦσα τὰ ἴχνη μου.

Εἰς τὸν αὐτὸν κίνδυνον ἐκτεθειμένοι, μετὰ τῶν
αὐτῶν ἀγωνιωδῶν παλμῶν, φέροντες τὸ πολῦτι-
μον φορτίον μας, κατορθοῦμεν νὰ ἐπανεύρωμεν
τὴν ἕξοδον. Τότε μόλις ἐνθυμοῦμαι νὰ τὴν ἐρω-
τήσω :

— Καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ποῦ 'βρί-
σκονται;

— Ἐξῶ ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸ σεισμό.. ἂν δὲν
ἐχάθησαν ἀπὸ τὴν λαχτάρα των... Ὅταν ἄρ-
χισε, προσφάνομε... πετιούμαστ' ἕξω... ὁ-
πως βρεθῆκαμε... Κυττάζομε.. λείπει ἡ Θά-
λεια.. Ἡ μητέρα πέφτει ἀναίσθητη... ὁ πα-
τέρας κάνει ὅσῳ νὰ τρελλάθῃκε... Θάλεια!
φωνάζει, κ' ἀντὶ νὰ τρέξῃ κατὰ τὸ σπίτι,

παίρνει ἄλλο δρόμο.. Γύρω οἱ ἄνθρωποι μας...
ἄλλοι πεσμένοι κατὰ γῆς... ἄλλοι κάνουν με-
τάνοιαις... ἄλλοι χτυποῦν τὰ στήθια, ξεριζώ-
νουν τὰ μαλλιά των.. κανεὶς δὲν ἔχει μυαλό
νὰ γλυτώσῃ τὸ παιδί.. Ἐγὼ μονάχη μου ἐ-
τρέξα.. καὶ σεῖς, κ. Ἰάκωβε... "Ἀχ! μίλησέ
μου, Θαλίτσα μου... Ζῆ ἡ Θαλίτσα μας; Μή-
πως ἐκτυπήσατε πουθενά, κ. Ἰάκωβε;

Καὶ μόλις ἠδύνατο νὰ στηριχθῆ εἰς τοὺς πό-
δας τῆς. Ἦδη ἀκούομεν θόρυβον ἀνθρώπων, θρή-
νους, κοπετούς. Μᾶς ὑποδέχονται ὡς ἂν ἐπανηρ-
χόμεθα μυθικοὶ νικηταὶ τοῦ θανάτου. Ρίπτοντ'
ἐπὶ τῆς Θαλείας οἱ γονεῖς, καὶ κατασπάζονται
τὴν Μαρίαν. Ὁ πατήρ μου—εἶχε συνενωθῆ μετὰ
τῶν ἄλλων, ἐλθὼν εἰς ἀναζήτησίν μου—πρώτην
φορὰν μὲ περιπτύσσεται θωπεύων με, ὡς ὅταν
μ' ἐκράτει βρέφος εἰς τὰς χεῖράς του. Ἐν τῷ με-
γάλῳ κινδύνῳ ἡ σεμνὴ καὶ ἤριμος στοργή, ὡς
ποταμὸς ἐκ τῶν βραχθαίων βροχῶν ἐξερχόμενος τῆς
κοίτης αὐτοῦ, ἐκχύνεται ἀκράτητος, τρομακτικῆ
σχεδόν. Ἐν τούτοις λαμβάνω καιρὸν νὰ ἐξετάσω
τὴν κατάστασιν τῆς Θαλείας· τὸ κοράσιον δὲν
διατρέχει σοβαρὸν κίνδυνον· ζῆ, ἀλλ' εἶνε πλη-
γωμένον ἐπὶ τοῦ βραχίονος· εἶνε ἀνάγκη ἰατρι-
κῆς βοήθειας, καθ' ὅσον καὶ ἡ Μαρία ἐξαντλη-
θεῖσα ἐκ τῆς ἀγωνίας, κεῖται σχεδόν λιπόψυχος.
Ἐνθυμοῦμαι τὸν ἐν τῇ παρακειμένη ἐξοχῇ τοῦ
κ. Πικροπούλου διαμένοντα μνηστῆρα ἰατρόν,
καὶ θέλω νὰ τρέξω πρὸς τὰ ἐκεῖ ὅπως ἴδω ἂν
εἶνε δυνατὴ ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ. «Ποῦ πηγαίνετε,
κ. Ἰάκωβε; μὴ φεύγετε!» Ἀκούω τὴν φωνὴν
τῆς Μαρίας ἀλγεινῶς θωπευτικὴν, καὶ ἐξηγῶ εἰς
αὐτὴν τὸν λόγον διὰ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ὑπάγῃ
ὡς ἐκεῖ.

— Τοῦ κάκου! μοῦ ἀπαντᾷ εἰς ἐργάτης ἀ-
κούσας τοὺς λόγους μου. Δὲν ἀκούς ἐκεῖ κάτω τὸ
κακὸ ποῦ γίνεται; Ἐμεῖς, δόξα ἡ χάρις ὁ Θεός, δὲν
ἐπάθαμε τίποτε, ἀφεντικὸ, μπροστὰ ἔς τὸ κακὸ
ποῦ ἔγινε ἔς τὴ σταφίδα τοῦ Πικροπούλου, ἔς τὸ
λινὸ τοῦ Δημολοῦλλα. Τὸ γιατρὸ τὸν ἔβγαλαν
σκοτωμένον· τὰ δύο παιδιὰ εἶνε φοβερὰ χτυπημέ-
να. Κανένα σπίτι γύρω μας δὲν ἔμεινε γερό·
παντοῦ κλαῖμε λαθωμένους.

Καὶ οὕτως ἀστέγους, πρὸς ἄσποντος, ἐκ τῆς συγ-
κινήσεως ῥιγοῦντας ἐκ τοῦ κρύους ἀπέλπιδας ἐκ
τοῦ ὕληθρου, μᾶς εὔρεν ἡ ἡμέρα. Τὸ σκότος φαν-
ταστικῶς μεγεθύνει τὴν συμφορὰν, ἀλλὰ τὸ φῶς
ἐν σκληρᾷ ἀκριβεῖς καταδεικνύει τοὺς εἰδεχθεῖς
αὐτῆς χαρακτῆρας. Πρῶτα μισητῆ εἰς τὰς καρ-
διάς, ὅσῳ εἶνε προσφιλὴς ὁ ἥλιος εἰς τοὺς ὀφθαλ-
μούς. Ἡ ἐξυπνήσασα φύσις ἀναπετᾷ ἐπὶ τῶν
περάτων τοῦ ὀρίζοντος πρὸς χαιρετισμὸν ἡμῶν
τὴν ῥοδὸλευκον σημαίαν τῆς, τονίζουσιν οἱ κορυ-
θαλοὶ τὰ κελαδῆματα, τὰ ἄνθη τοῦ κήπου ἐν
ᾧ κατακείμεθα μοσχοβολοῦν περὶ ἡμᾶς μεθυ-
στικώτατα. Οἱ πυκνοὶ στοῖχοι τῶν δεινρολιθά-

νων ὑποφρίττουσιν ἐκ τοῦ φιλήματος τῆς ἑωθινῆς αὔρας, ἀκούεται βληχυθμός ποιμνίου, ὁ κόλπος στίλβει λευκάζων, τὸ ὄρος ἀνυψοῦται σκιερὸν καὶ σμαράγδινον. Ἐν ᾧ ἡμεῖς, ἡμίγυμνοι, ὡς θαλασσοδαρμένοι ναυαγοὶ, ἐκβρασθέντες ἐκεῖ πέραν ὑπὸ κλύδωνος, ἀτενίζομεν ἀλλήλους δι' ἀπλανοὺς καὶ ἡλιθίου βλέμματος. Εὐρύ λινὸν σκέπασμα, χρησιμεῦον διὰ τὴν προφύλαξιν τῆς σταφίδος καλύπτει τὰς τρεῖς γυναῖκας. Ἡ Μαρία ἀποκρύπτει τὴν γυμνότητα τοῦ στήθους διὰ τῶν σφιγκτὰ διασταυρουμένων ἐπ' αὐτοῦ βραχιόνων, δυσνασχετοῦσα ἐξ αἰδοῦς, ἀλγοῦσα ἐκ τῆς συμφορᾶς. Ἀλλὰ μὲ τὴν πρώτην λάμψιν τῆς αὐγῆς συλλαμβάνω γοργὸν αὐτῆς βλέμμα ἀνησυχῶς ἐπ' ἐμοῦ προσηλούμενον, ἐν ᾧ ἐπὶ τῶν πελιδνωθέντων χειλέων τῆς διαχύνει προσκαίρως μελαγχολικόν τι φῶς ἐν ἀδιόρατον, ἀλγεινόν, ἀλλὰ φιλόστοργον μειδιάμα, καὶ τὴν ἀκούω νὰ μ' ἐρωτᾷ καὶ πάλιν: «Μήπως ἐκτυπήσατε πουθενά, κ. Ἰάκωβε;»

Μὴ ἐρωτᾷς πῶς ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ποῦ εἴμεθα τρυπωμένοι ἀπὸ τῆς προχθῆς. Περὶ ἐμὲ ἐρείπια, ἐρείπια· ἔκφρονες ἐπ' αὐτῶν θρηνοῦσι, καὶ μάρτυρες θνήσκουσιν ὑπ' αὐτά. Νομίζω ὅτι οὐδέποτε ἐνεργεῖ μοχθηρότερον καθ' ἡμῶν ἢ φύσις, ἢ ὅτε παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸν θάνατον διὰ τοῦ ἰδίου οἴκου, τῶν ἀλύπων καὶ θαλπερῶν αὐτοῦ κόλπων μεταμορφουμένων αἴφνης εἰς στήθη στυγεροῦ θηρίου πιέζοντα, κατασυντρίβοντα. Τοῦ μυθολογουμένου βασιλέως τῶν Θηβῶν ὁ θάνατος ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐκβακχευθείσης μητρὸς εἶνε ὀλιγώτερον τερατώδης τοῦ ὑπὸ τὰ συντρίμματα τῆς οἰκίας ὀλέθρου.

[Ἐπισταί τὸ τέλος]

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Ἐὰν ἀθροισθῶσι τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας τῆς Ἀγγλίας, θὰ εὐρεθῇ ἀριθμὸς τέκνων καὶ ἐγγόνων, γαμβρῶν, νυμφῶν, ἀνεψιῶν, πριγκιπισσῶν καὶ πριγκίπων συγγενῶν ἐκ πλαγίου, ἐκπροσωπῶν ποσότητα κολοσσαίαν προικοδοτήσεως, ἀπορροφῶσαν οὐκ εὐκαταφρόνητον μέρος τοῦ προὔπολογισμοῦ διὰ τῆς βασιλικῆς ἐπιχορηγήσεως.

Ἐνταῦθα θὰ ἀναγράψω ὀλίγα τινὰ μόνον περὶ τῶν κυριωτάτων μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Καὶ πρῶτον μὲν ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας ἱποτικώτατα ἴσταται ἐν τῇ πρώτῃ θέσει. Ὁ χαρακτήρ του εἶνε ὄλιως ἀντίθετος πρὸς τὸν ἀγγλικὸν χαρακτήρα. Ὁμοιάζει κατὰ πάντα πρὸς Γάλλον κάτοικον τῶν Παρισίων παρεπιδημοῦντα ἐν Λονδίῳ. Βεβαίως εἶνε ὁ τελειότατος *τζετλεμαν*

τῶν Τριῶν βασιλείων, ἡ δὲ κομψότης αὐτοῦ καὶ ἡ φιλοφροσύνη εἶνε ὅτι ἐξοχον. Γινώσκει νὰ συνδυάζῃ δεξιωτάτα ἐν τῷ ἐνδύεσθαι τὸν ἄκρον καλλωπισμὸν καὶ τὴν ἀληθῆ ἀπλότητα. Ἡ χάρις αὐτοῦ εἶνε ἀπαράμιλλος. Ἐνήμερος ὢν περὶ πάντων, ἀναγκάζει τοὺς ἐκάστοτε πρὸς αὐτὸν συνδιαλεγομένους νὰ πιστεύωσιν, ὅτι ἕκαστος αὐτῶν εἶνε τὸ ὑποκείμενον τῆς ἰδιαίτερας αὐτοῦ εὐνοίας.

Ἀλλὰ ἰδίως διακρίνεται ὁ μέλλων Ἀναξ τῆς Ἀγγλίας πολλῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἶνε τετυφωμένος τις καὶ ἐπηρμένος. Οἱ φίλοι τοῦ μάλιστα διατείνονται ὅτι ὅταν εἶνε μετ' αὐτῶν λησμονεῖ τὴν θέσιν του, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὄρω ἴσως νὰ τὴν ἐνθυμῶνται ἐκεῖνοι· καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἄλλοις οἰκειότης αὐτοῦ διαφέρει πολὺ τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος ἐκεῖνων. Ἐχων εὐστοχίαν κρίσεως εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν, οὐδέποτε συγχωρεῖ τὴν ἔλλειψιν αὐτῆς, καὶ γινώσκει κάλλιστα νὰ ἐνθυμίζῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν. Εἰς τις τῶν ἀκολούθων αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἦτο μετὰ τοῦ πρίγκηπος ἐν τῷ σφαιριστηρίῳ, θέλων νὰ κοιμηθῇ ἀπεχώρησεν οὐδὲν εἰπών, ἐπὶ τὸ ἀγγλικώτερον. Ὁ πρίγκηψ παρατηρήσας τοῦτο καὶ αὐτὸς δὲν εἶπε μὲν τίποτε, ἀλλ' ὑπολογίσας πόση ὥρα ἀπητέιτο ἵνα ὁ ἀκόλουθος ἐκδυθῇ καὶ κατακλιθῇ, τότε μόνον ὑπεκρίθη ὅτι ἐνόησε τὴν ἀπουσίαν του καὶ ἀπέστειλε νὰ τὸν ζητήσῃ. Φύσει ὢν ἀγαθότατος δὲν γινώσκει τί ἐστὶ μῖσος, ἀλλ' ὅμως δυσκολώτατα συγχωρεῖ τοὺς ὅπως δῆποτε προσβάλλοντας αὐτόν.

Περὶ τὸν δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας εἶνε ὁ πρῶτος dandy τῆς Ἀγγλίας, διότι οὐδεὶς συρμὸς ὑπάρχει μὴ εἰσαχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ.

Διέρχεται δ' εὐαρέστως ὥρας τινὰς τῆς ἡμέρας ἐν τινὶ λέσχῃ κειμένη ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων του. Πᾶσαι αἱ διασκεδάσεις καὶ πάντα τὰ εἶδη τῶν ἀγῶνων ἀρέσκουσι διαφερόντως εἰς αὐτόν· εἶνε δὲ καὶ εἰς τῶν ἀρίστων σκοπευτῶν, δι' ὃ δύναται τις νὰ τὸν ἀποκαλέσῃ ἀριστοτέχνην ἐν τῷ ὄπλῳ. Ὅτε εἶδον αὐτὸν κατὰ πρῶτον, προσκλήθεις εἰς τὴν τράπεζάν του, κατεθαμβήθη ἐκ τῆς ἀγχινοίας αὐτοῦ, καὶ μοι ἐφάνη ὅτι οὐδεὶς πρίγκηψ ὑπῆρξέ ποτε ἔχων πλεῖονα ζωηρότητα, διαυγέστεραν διάνοιαν, εὐρυτέρας περὶ παντὸς πράγματος γνώσεις. Ἀλλὰ τοῦ χρόνου προϊόντος, παραδόξως πως ἤσθανόμην ἐν τε τῇ συναναστροφῇ αὐτοῦ, ἴσως δὲ καὶ ἐν τῇ ἐμφύξῃ, ποιὰν τινα μονοτονίαν. Πᾶν τὸ εἰς ὑπερβολὴν τέλειον δὲν ἐκθαμβεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ πολὺ, καὶ ἀποκλείει ἐκεῖνο τὸ ἰδιάζον, τὸ διαφέρον, τὸ δὴ καλούμενον θελήγητρον· ὡς τοπεῖον αἰετοπερὶ μὲν φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἡλιακῆς ἀκτίνας, οὐδέποτε δὲ ὑπὸ βροχεροῦ πέπλου σκιαζόμενον, οὐδέ συνταρασσόμενον ὑπὸ βιαίου ἀνέμου, οὔτε τὴν πορφύραν τῆς δύσεως ἔχον, οὔτε τὰ δάκρυα τῆς